

Nr 81.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1925 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln gjorda framställningar rörande anslag till pensionsstyrelsen och dess verksamhet m. m.
(3:e avd.)

1:o Uti den till riksdagen den 2 januari 1925 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1925—1926 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkt 28) föreslagit riksdagen dels bestämma antalet ordinarie befattningar hos pensionsstyrelsen på följande sätt:

Pensions-
styrelsen.
[28.]

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	A 3
8 byråchefer	B 30
2 förste aktuarier	B 24
6 sekreterare	B 24
24 aktuarier	B 21
3 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
20 förste kanslibiträden	B 7
4 expeditionsvakter	B 5
65 kanslibiträden	B 4
4 skrivbiträden	B 2

dels godkänna följande stat för pensionsstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	630,000
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	21,000
Arvode till generaldirektörens ställföreträdare	1,000
Summa kronor	652,000

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till pensionsstyrelsen, nu 624,000 kronor, med 28,000 kronor till 652,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 94 och 95 i det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1925.

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 6 saml. 40 häft. (Nr 81.)

Den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av förevarande anslag är för-
anledd av Kungl. Maj:ts framställning angående ordnandet av kvinnliga be-
fattningshavares avlöningsförhållanden.

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit utskottet anledning till
annan erinran än att utskottet med hänsyn till riksdagens beslut i fråga om
ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden ansett an-
slagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän kunna begränsas till
i runt tal 616,000 kronor och anslaget till pensionsstyrelsen sålunda ned-
sättas till 638,000 kronor, varjämte utskottet iakttagit av riksdagen beslutad
ändrad benämning av de enligt Kungl. Maj:ts förslag till 7:e respektive 4:e
lönegraderna hänfödda förste kanslibiträdes- och kanslibiträdesbefattningarna.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bestämma antalet ordinarie befattningar hos pensionssty-
relsen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	A 3
8 byråchefer	B 30
2 förste aktuarier	B 24
6 sekreterare	B 24
24 aktuarier	B 21
3 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
20 kanslibiträden	B 7
4 expeditionsvakter	B 5
65 kontorsbiträden	B 4
4 skrivbiträden	B 2

b) godkänna följande stat för pensionsstyrelsen, att tillämpas
från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag ...	616,000
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	21,000
Arvode till generaldirektörens ställföreträdare	1,000

Summa kronor 638,000

samt

c) höja det ordinarie förslagsanslaget till pensionsstyrelsen,
nu 624,000 kronor, med 14,000 kronor till 638,000 kronor.

Upprätt-
hållande av
pensions-
styrelsens
verksamhet.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29) att för upprätthållande
av pensionsstyrelsens verksamhet m. m., utöver det ordinarie anslaget, för
budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 597,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 95—98 i
statsrådsprotokollet.

I enlighet med av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen framlagt förslag anvisade 1924 års riksdag för upprätthållande av pensionsstyrelsen verksamhet m. m., utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 ett extra förslagsanslag av 574,000 kronor.

Beloppets storlek hade därvid beräknats under iakttagande av att till styrelsen jämväl för budgetåret 1924—1925 av pensionsförsäkringsfondens medel komme att utbetalas det i fullmäktiges för fonden den 8 juni 1923 fastställda stat upptagna belopp av 50,000 kronor såsom ersättning till statsverket för pensionsstyrelsens bestyr med fondens förvaltning.

Sammanlagt skulle sålunda under budgetåret 1924—1925 ett belopp å 624,000 kronor stå till förfogande för upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m.

Detta belopp hade i statsverkspropositionen beräknats på följande sätt:	
lönertillägg till generaldirektören	kronor 4,000:—
ersättning till sakkunniga hos styrelsen	» 12,000:—
avlöningar och vikariatsersättningar till icke-ordinarie be-	
fattningshavare hos styrelsen m. m., förslagsvis	» 325,000:—
ersättning åt styrelsens ombud, förslagsvis	» 85,000:—
resekostnads- och traktamentsersättning åt nämnda ombud,	
förslagsvis	» 70,000:—
resekostnads- och traktamentsersättning åt styrelsen samt	
dess sakkunniga, högst	» 4,000:—
städning av styrelsens lokaler, värme och belysning m. m.,	
förslagsvis	» 28,000:—
skrivmaterialier, telefon, böcker, bindning av kontorsböcker	
m. m., förslagsvis	» 28,000:—
tryckningskostnader, förslagsvis	» 45,000:—
inköp av inventarier, inklusive skriv- och räknemaskiner,	
förslagsvis	» 12,000:—
utgifter för fastigheterna samt diverse utgifter, förslagsvis	» 11,000:—
<hr/>	
Summa kronor 624,000:—	

Genom brev den 20 juni 1924 fastställde Kungl. Maj:t stat för användningen av ifrågakvarande anslag samt ovannämnda belopp av 50,000 kronor av pensionsförsäkringsfondens medel såsom ersättning för styrelsens bestyr med fondförvaltningen. Härvid frångick Kungl. Maj:t den i statsverkspropositionen intagna beräkningen i så måtto, att anslagsposten ersättning åt styrelsens ombud sänktes med 2,000 kronor till 83,000 kronor, medan å andra sidan posten resekostnads- och traktamentsersättning åt styrelsen samt dess sakkunniga höjdes med 2,000 kronor till 6,000 kronor. Med hänsyn till det av riksdagen för budgetåret 1924—1925 beslutade tillfälliga lönertillägget åt vissa kvinnliga befattningshavare höjdes därjämte posten avlöningar och vikariatsersättningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. hos styrelsen från ovan angivna belopp 325,000 kronor med 11,000 kronor till 336,000 kronor, och blev med anledning härav statens slutsumma fixerad till 635,000 kronor.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle slutsumman för den extra staten för nästa budgetår komma att uppgå till 647,000 kronor

— innebärande en höjning i förhållande till motsvarande siffra för 1924—1925 med 12,000 kronor — och de särskilda posterna inom densamma te sig på följande sätt:

lönertillägg till generaldirektören	kronor	4,000: —
ersättning till sakkunniga hos styrelsen	»	12,000: —
avlöningar och vikariatsersättningar till icke-ordinarie be-		
fattningshavare hos styrelsen m. m., förslagsvis	»	350,000: —
ersättning åt styrelsens ombud, förslagsvis	»	83,000: —
resekostnads- och traktamentsersättning åt nämnda ombud,		
förslagsvis	»	70,000: —
resekostnads- och traktamentsersättning åt styrelsen samt		
dess sakkunniga, högst	»	6,000: —
städning av styrelsens lokaler, värme och belysning m. m.,		
förslagsvis	»	28,000: —
skrivmaterialier, telefon, böcker, bindning av kontorsböcker		
m. m., förslagsvis	»	26,000: —
tryckningskostnader, förslagsvis	»	45,000: —
inköp av inventarier, inklusive skriv- och räknemaskiner,		
förslagsvis	»	12,000: —
utgifter för fastigheterna samt diverse utgifter, förslagsvis	»	11,000: —
Summa kronor		647,000: —

Härvid har räknats med att jämväl för nästkommande budgetår av pensionsförsäkringsfondens medel skulle utbetalas ett belopp av 50,000 kronor såsom ersättning till statsverket för pensionsstyrelsens bestyr med fondens förvaltning.

Utskottets
yttrande.

Såsom den föreslagna staten utvisar, ingår i förevarande anslag en post till ersättning till sakkunniga hos pensionsstyrelsen med 12,000 kronor. Dessa sakkunniga, till antalet fyra, åtnjuta och hava alltifrån pensionsförsäkringens tillkomst åtnjutit arvode å 3,000 kronor för år räknat. Enligt vad den till 1913 års riksdag avlåtna propositionen (nr 298) angående anslag till en centralanstalt för pensionsförsäkringsärenden, pensionsstyrelsen, giver vid handen, bestämdes arvodena till sagda belopp med hänsyn därtill, att de sakkunniga skulle kunna påräknas för att under en dag i veckan deltaga i behandlingen av vissa ärenden (allmänna ärenden, besvärsmål samt sådana pensionsärenden, som befunes vara av synnerligen tvistig beskaffenhet och därför syntes böra göras till föremål för en allsidigare utredning) ävensom för en del organisatoriska arbeten. Av de upplysningar, utskottet under hand inhämtat, synes emellertid framgå, att de sakkunniga under de gångna åren icke tagits i anspråk för arbetet hos styrelsen i den utsträckning, som från början avsetts, och synes det för den skull kunna ifrågasättas, huruvida icke en nedsättning av arvodena kan anses motiverad. Utskottet har dock icke velat nu föreslå någon begränsning av desamma, utan torde frågan härom i första hand böra prövas av Kungl. Maj:t.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må för upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m., utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 597,000 kronor.

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30) att

dels för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensions-tillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 25,500,000 kronor;

Pensionsförsäkrings-
genom-
förande.
[30.]

dels ock medgiva, att av nämnda förslagsanslag må gäldas kostnaderna för statens bidrag till barntillägg för personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen, ävensom till den jämlikt pensionsförsäkringslagen anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkringen.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 98—100 i statsrådsprotokollet.

Enligt 10 § i lagen om allmän pensionsförsäkring den 30 juni 1913 bestrides kostnaden för de jämlikt samma lag utgående pensionstilläggen till $\frac{3}{4}$ av staten och till $\frac{1}{4}$ av landstingen och kommunerna. Detsamma gäller i fråga om understöd, som utgå i enlighet med 33 § i nämnda lag.

Till bestridande av den på staten belöpande andelen av ifrågavarande kostnader hava för tiden 1 januari 1914—30 juni 1925 av riksdagen på extra stat beviljats särskilda förslagsanslag, för budgetåret 1923—1924 med 21,000,000 kronor och för budgetåret 1924—1925 med 23,000,000 kronor.

I dessa anslagsbelopp har ej medräknats statens andel i kostnaden för understöd åt de personer, som blivit delaktiga av pensionsförsäkringen genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen (se nästkommande punkt), dock ingår i ovannämnda belopp jämväl statens kostnad för barntillägg till pensionstagare enligt 1915 års lag.

Det av Kungl. Maj:t för ifrågavarande ändamål nu äskade anslagsbeloppet är beräknat med ledning av inom pensionsstyrelsen uppgjorda kalkyler samt med hänsyn till belastningen å de under sistförflutna åren för ändamålet anvisade anslagen.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill

berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 25,500,000 kronor; samt

b) medgiva, att av nämnda förslagsanslag må gäldas kostnaderna för statens bidrag till barntillägg för personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen, ävensom till den jämlikt pensionsförsäkringslagen anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkringen.

Bidrag till understöd åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen.

4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) att för budgetåret 1925—1926 anvisa, att utgå som bidrag till täckande av statens kostnad för understöd enligt 33 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av förstnämnda lag blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen, ett extra anslag av 4,825,000 kronor.

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 100—102 i statsrådsprotokollet.

[31.]

Utskottets yttrande.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, hava de av pensionsstyrelsen verkställda beräkningarna angående behovet av anslag för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1925—1926 blivit uppgjorda med tillämpning av utav riksdagen förut godkända grunder.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för budgetåret 1925—1926 anvisa, att utgå som bidrag till täckande av statens kostnad för understöd enligt 33 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av förstnämnda lag blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen, ett extra anslag av 4,825,000 kronor.

Vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.

[32.]

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen medgiva (punkt 32), att av det förslagsanslag, som kan komma att för budgetåret 1925—1926 beviljas för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, må för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet jämlikt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen under samma budgetår disponeras ett belopp av högst 100,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 102—105 i statsrådsprotokollet.

Allt sedan år 1914 hava varje år statsmedel ställts till pensionsstyrelsens förfogande för vidtagande, jämlikt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t med-

delades, av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet. För budgetåret 1923—1924 och 1924—1925 hava beloppen utgjort 100,000 kronor. Från och med år 1921 hava för sådant ändamål kommit till användning jämväl överskottsmedel ur pensionsfonden.

Utskottet, som ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må medgiva, att av det förslagsanslag, som för budgetåret 1925—1926 beviljas för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, må för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet jämlikt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen under samma budgetår disponeras ett belopp av högst 100,000 kronor.

Stockholm den 8 maj 1925.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *A. C. Lindblad*, *A. F. Vennersten*, *Oscar Olsson*, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *O. Bergqvist*, *E. A. Hallin*, *C. J. G. Swartz*, *P. A. Bergström*, *G. Kobb*, *A. Petrén* och *C. A. Carlsson* i Gävle;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén*, *C. R. Jansson* i Falun, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *A. Å. Törnkvist* i Karlskrona, *E. Kristensson* i Göteborg, *P. M. Olsson* i Blädinge, *S. Persson* i Fritorp, *C. Lindskog*, *A. Danielsson* och *O. E. F. Järte*.
